

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від _____ 2015 р. № _____
Київ

Про затвердження Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)

З метою забезпечення реалізації вимог і положень Закону України «Про вищу освіту» та відповідно до частини першої статті 19 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є** :

1. Затвердити Порядок підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), що додається.

2. Установити, що підготовка аспірантів (ад'юнктів) та докторантів, що здійснюється вищими навчальними закладами та науковими установами і започаткована до набрання чинності цією постановою, продовжується в межах передбаченого строку підготовки відповідно до Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 березня 1999 р. № 309 (Офіційний вісник України, 1999 р., № 9, стор. 71; 2000 р., № 24, стор. 163; 2004 р., № 35, стор. 107; 2010 р., № 17, стор. 33; 2010 р., № 57, стор. 69; 2011 р., № 70, стор. 26; 2013 р., № 63, стор. 33), яка втрачає чинність з 1 січня 2019 року.

3. Визнати такими, що втрачають чинність з 1 січня 2019 року, постанови Кабінету Міністрів України згідно з переліком, що додається.

4. Міністерству освіти і науки до 1 грудня 2015 року:

1) подати на затвердження Кабінету Міністрів України порядок присудження наукових ступенів спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів (наукових установ), розроблений Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;

2) затвердити положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад і положення про акредитацію освітніх програм, розроблені Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

5. Ця постанова набирає чинності з 1 січня 2016 року.

ПОРЯДОК
підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук
у вищих навчальних закладах (наукових установах)

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає засади підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти, відповідно, і є обов'язковим для виконання всіма вищими навчальними закладами (науковими установами) незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

2. Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється:
в аспірантурі (ад'юнктурі) вищого навчального закладу (наукової установи) заочною (денною) або заочною формою навчання;
поза аспірантурою (для працівників, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи у відповідному вищому навчальному закладі (науковій установі)).

Підготовка здобувачів ступеня доктора наук здійснюється:
в докторантурі вищого навчального закладу (наукової установи) заочною (денною) формою навчання;
шляхом самостійної підготовки своїх наукових досягнень до захисту.

3. Підготовка громадян України в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі здійснюється:
за рахунок коштів Державного бюджету України (за державним замовленням);
за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які отримав вищий навчальний заклад (наукова установа) на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів ступеня доктора філософії або доктора наук).

4. Підготовка в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні, біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, осіб, яким надано статус закордонного українця, здійснюється:

на підставі міжнародних договорів України та/або міжнародних програм обміну чи мобільності;

за кошти державного бюджету в межах квот, визначених Кабінетом Міністрів України;

на підставі договорів, укладених між вищими навчальними закладами (науковими установами) України та вищими навчальними закладами (науковими

установами) інших країн, щодо обміну вченими, академічної мобільності, та/або проведення спільних наукових досліджень, зокрема за якими передбачається підготовка здобувачів ступеня доктора філософії або доктора наук;
за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб (на умовах контракту).

5. Для здійснення освітньої діяльності на третьому рівні вищої освіти вищі навчальні заклади (наукові установи) зобов'язані отримати відповідну ліцензію на підставі підтвердження їх відповідності стандартам освітньої діяльності. На науковому рівні вищої освіти (підготовки докторів наук) вищі навчальні заклади (наукові установи) здійснюють свою діяльність без отримання ліцензії.

У разі підготовки докторів філософії за освітньо-науковою програмою, узгодженою між вищим навчальним закладом і науковою установою, реалізація навчального плану здійснюється вищим навчальним закладом, а забезпечення проведення наукових досліджень згідно з індивідуальним планом наукової роботи реалізується науковою установою або вищим навчальним закладом спільно з науковою установою. У такому випадку під час ліцензування освітньої діяльності вищого навчального закладу (наукової установи) на третьому рівні вищої освіти за відповідною спеціальністю та під час акредитації відповідної освітньо-наукової програми враховуються показники спільного наукового потенціалу вищого навчального закладу і відповідної наукової установи (зокрема, показники кадрового, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення).

6. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури (ад'юнктури) і докторантури вищих навчальних закладів (наукових установ) здійснюють їх вчені (наукові, науково-технічні) ради (далі – вчені ради).

Для координації діяльності підрозділів вищих навчальних закладів (наукових установ), які здійснюють підготовку здобувачів ступеня доктора філософії і доктора наук, можуть створюватися відповідні відділи аспірантури (ад'юнктури) і докторантури.

Для регулювання відносин між аспірантом (ад'юнктом) або докторантом та вищим навчальним закладом (науковою установою), зокрема щодо питань, пов'язаних з науковим керівництвом (консультуванням), житловими умовами аспіранта, фінансового забезпечення наукової діяльності, академічної мобільності та/або виплати стипендії, між сторонами може укладатися договір за зразком, який затверджує вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи).

7. Вступ до аспірантури (ад'юнктури) та докторантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до цього Порядку, Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів (наукових установ), а також згідно з Правилами прийому до відповідного вищого навчального закладу (наукової установи).

Правила прийому до аспірантури (ад'юнктури) та докторантури розробляють і затверджують вчені ради вищих навчальних закладів (наукових установ) на основі Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів (наукових установ) та у встановлені терміни оприлюднюють їх на своїх веб-сайтах.

Правила прийому діють протягом відповідного навчального року і визначають, зокрема:

процедуру, перелік і строки подання документів для вступу до аспірантури (ад'юнктури) та докторантури вищого навчального закладу (наукової установи);

зміст, форму і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників до аспірантури (ад'юнктури) та докторантури за кожною спеціальністю або відповідною галуззю знань;

розмір стипендії, яку вищий навчальний заклад (наукова установа) зобов'язується виплачувати впродовж всього строку навчання аспірантам (ад'юнктам) та докторантам, підготовка яких здійснюватиметься за рахунок державного бюджету.

8. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки, а підготовки доктора наук у докторантурі – три роки.

Вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи) має право продовжити строк підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) чи докторантурі понад нормативний строк для завершення підготовки. Продовження підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) або докторантурі здійснюється на визначений строк, за рахунок коштів вищого навчального закладу (наукової установи).

9. Підготовка в аспірантурі (ад'юнктурі) чи докторантурі передбачає виконання особою відповідної освітньо-наукової або наукової програми вищого навчального закладу (наукової установи) за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури (ад'юнктури) та наукової програми докторантури є підготовка та публікація не менше однієї статті в науковому виданні, яке включене до однієї з міжнародних наукометричних баз, перелік яких визначає МОН.

Вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені (зокрема кількість публікацій у виданнях, включених до наукометричних баз, вимоги до одноосібного внеску чи у співавторстві, імпаکت-фактору таких видань чи їх перелік, інші форми апробації наукових розробок, представлених для публічного захисту) розробляються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти та затверджуються відповідно до закону.

10. Аспіранти (ад'юнкти) і докторанти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, який визначає зміст, строки виконання і обсяг наукових робіт.

Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем відповідного ступеня з його науковим керівником (консультантом), засвідчується їхніми підписами та затверджується вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) або вченою радою відповідного структурного підрозділу протягом двох місяців з дня зарахування здобувача відповідного ступеня до вищого навчального закладу (наукової установи).

Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання здобувачем відповідного ступеня і використовується для оцінювання успішності запланованої наукової роботи.

Недотримання строків виконання індивідуального плану наукової роботи без наявності об'єктивних і поважних причин може бути підставою для ухвалення

вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) рішення про відрахування аспіранта (ад'юнкта) або докторанта.

11. Підготовка в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі завершується захистом наукових досягнень аспіранта (ад'юнкта) або докторанта у спеціалізованій вченій раді, акредитованій Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Здобувачі наукових ступенів мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.

12. Аспірант (ад'юнкт) або докторант, який захистив дисертацію (монографію або наукову доповідь за сукупністю статей) до закінчення строку підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) або докторантурі, має право за власним вибором:

а) отримати одноразову виплату у сумі залишку стипендії та за власною заявою відраховатися з аспірантури (ад'юнктури) або докторантури;

б) отримати за власною заявою оплачувану академічну відпустку на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) або докторантурі.

13. Вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади із специфічними умовами навчання), військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів відповідно до закону мають право своїми актами встановлювати особливі вимоги до підготовки та реалізації прав і обов'язків здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі. Такі особливі вимоги погоджуються з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

II. Права та обов'язки аспірантів (ад'юнктів) і докторантів

14. Аспіранти (ад'юнкти) і докторанти користуються всіма правами здобувачів вищої освіти, визначеними Законом України «Про вищу освіту». З метою якісного виконання своїх наукових досліджень аспіранти (ад'юнкти) і докторанти також мають право на:

1) вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної у вищих навчальних закладах (наукових установах), бібліотеках і державних архівах України;

2) отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника (консультанта), для аспірантів (ад'юнктів) – на чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками у разі призначення вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) двох керівників;

3) безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаним місцем наукової роботи;

4) академічну мобільність, зокрема міжнародну, для отримання додаткових консультацій, необхідних для якісного проведення наукового дослідження, для проведення частини такого дослідження та/або для успішного виконання частини освітньо-наукової (наукової) програми. Реалізація права на академічну мобільність передбачає збереження всіх прав аспіранта (ад'юнкта) і докторанта під час

відсутності в основному вищому навчальному закладі (науковій установі), зокрема безперервну виплату стипендії в разі підготовки в аспірантурі (ад'юнктурі) чи докторантурі за рахунок державного бюджету;

5) академічну відпустку, зокрема за станом здоров'я, у зв'язку з вагітністю та пологами, по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку тощо, порядок надання якої визначається положенням, затвердженим МОН;

б) відшкодування витрат на дослідницькі матеріали, інструменти, реактиви, літературу, наукові відрядження, патентування, інші витрати, пов'язані з науковою діяльністю, в межах бюджету, визначеного для таких цілей. Порядок відшкодування таких витрат затверджується вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) та має бути оприлюднений на його (її) офіційному веб-сайті.

15. Аспіранти (ад'юнкти) і докторанти зобов'язані виконувати всі обов'язки здобувачів вищої освіти, визначені Законом України «Про вищу освіту». З метою забезпечення якісного виконання своїх наукових досліджень аспіранти (ад'юнкти) і докторанти також зобов'язані:

1) дотримуватися морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі (професії), встановлених вищим навчальним закладом (науковою установою) та/або відповідними професійними чи громадськими органами (організаціями), які згідно з законом мають право встановлювати такі норми чи стандарти;

2) виконувати індивідуальний план наукової роботи та систематично звітувати про хід його виконання на засіданні кафедри, відділу, лабораторії чи іншого підрозділу вищого навчального закладу (наукової установи), який уповноважений для цього його вченою радою;

3) у встановлений термін захистити свої наукові досягнення у формі дисертації (для аспірантів і ад'юнктів) або у формі дисертації, або монографії, або наукової доповіді за сукупністю опублікованих статей (для докторантів) у спеціалізованій вченій раді.

16. Покладання вищим навчальним закладом (науковою установою) на аспіранта (ад'юнкта) чи докторанта обов'язків, не пов'язаних з виконанням відповідної освітньо-наукової (наукової) програми та підготовкою дисертації (монографії, сукупності статей), забороняється.

17. Аспіранти (ад'юнкти) і докторанти мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та іменних стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

18. Реалізація права аспірантів (ад'юнктів) чи докторантів на академічну мобільність в рамках виконання ними освітньо-наукової (чи наукової) програми здійснюється за домовленістю з вищим навчальним закладом (науковою установою) шляхом тимчасового їх переїзду до іншого вітчизняного або закордонного вищого навчального закладу чи наукового центру з метою отримання додаткових наукових

консультацій та/або проведення частини наукового дослідження та/або засвоєння навчальних дисциплін та/або апробації отриманих наукових результатів.

Реалізація права на академічну мобільність здійснюється за рахунок:

- 1) державного бюджету в межах відповідних загальнодержавних програм фінансування обміну або стажування вчених;
- 2) бюджету вищого навчального закладу (наукової установи), до якого зарахований або до якого спрямований аспірант (ад'юнкт) чи докторант;
- 3) міжнародних або вітчизняних фондів, державних чи недержавних організацій, які надають гранти для фінансування обмінів та/або стажування вчених;
- 4) коштів юридичних або фізичних осіб на умовах договору з установою, яка приймає;
- 5) власних коштів аспіранта (ад'юнкта) або докторанта.

III. Порядок та умови вступу до аспірантури (ад'юнктури)

19. Основною формою підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є аспірантура (ад'юнктура).

20. До аспірантури (ад'юнктури) на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту на рівні магістра. До вступних випробувань допускаються вступники, які вчасно подали всі необхідні документи для вступу згідно з Правилами прийому до аспірантури (ад'юнктури) вищого навчального закладу (наукової установи). Приймальна комісія може відмовити вступникові у допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури (ад'юнктури) виключно у зв'язку з неподанням у встановлений термін документів, визначених Правилами прийому.

Перелік документів, необхідних для вступу до аспірантури (ад'юнктури), повинен включати:

- 1) заяву вступника;
- 2) копію диплома магістра (спеціаліста) із зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації).

Для вступу до аспірантури (ад'юнктури) за спеціальностями медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування вступник подає диплом магістра із зазначенням відповідної спеціальності медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування.

У Правилах прийому до аспірантури (ад'юнктури) вищі навчальні заклади (наукові установи) можуть встановити додатковий перелік документів, обов'язковий для допуску до вступних випробувань.

Особа, яка подає для вступу до аспірантури (ад'юнктури) диплом, що виданий іноземним вищим навчальним закладом, допускається до вступних випробувань нарівні з іншими вступниками. У разі успішного складання вступних випробувань вчена рада відповідного вищого навчального закладу (наукової установи) має перед зарахуванням вступника прийняти рішення про визнання його диплома або надати обґрунтоване пояснення причин відмови у такому визнанні.

Прийом на навчання до аспірантури вищих духовних навчальних закладів здійснюється з урахуванням положень їхніх статутів (положень), зареєстрованих у встановленому законодавством порядку.

21. Вступні випробування до аспірантури (ад'юнктури) вищого навчального закладу (наукової установи) складаються з:

вступного іспиту із спеціальності (в обсязі відповідної програми освітнього рівня магістра з відповідної спеціальності);

вступного іспиту з іноземної мови (за вибором вченої ради вищого навчального закладу (наукової установи) в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. При визначенні результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом.

інших форм вступних випробувань (іспити, співбесіди, презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень тощо).

Вага кожного вступного випробування при підрахуванні результатів конкурсу визначається в Правилах прийому до аспірантури (ад'юнктури) вищого навчального закладу (наукової установи).

Відповідно до Правил прийому до вищого навчального закладу (наукової установи) вступникам, які вступають до аспірантури (ад'юнктури) з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути призначені додаткові вступні випробування.

Результати вступних випробувань до аспірантури (ад'юнктури) дійсні для вступу до відповідного вищого навчального закладу (наукової установи) протягом одного календарного року.

22. Вступні випробування до аспірантури (ад'юнктури) проводяться предметними комісіями, як правило, у кількості 3-5 осіб, які призначаються керівником вищого навчального закладу (наукової установи).

23. До складу предметних комісій включаються доктори філософії та доктори наук, які здійснюють наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання відповідної освітньо-наукової програми.

До складу предметних комісій можуть бути призначені також представники інших вищих навчальних закладів (наукових установ), з якими укладено договори про ведення спільної наукової діяльності та/або спільного керівництва дослідженнями аспірантів (ад'юнктів), та/або спільного виконання освітньо-наукової програми, або якщо здійснюється підготовка докторів філософії за освітньо-науковою програмою, узгодженою між вищим навчальним закладом і науковою установою.

До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також особи, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і за рішенням вченої ради можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

24. За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури (ад'юнктури) приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника за процедурою, визначеною Правилами прийому відповідного вищого навчального закладу (наукової установи).

Рішення приймальної комісії про зарахування до аспірантури (ад'юнктури) затверджується наказом керівника вищого навчального закладу (наукової установи), який оприлюднюється в установленому порядку.

25. Кожному аспіранту (ад'юнкту) одночасно з його зарахуванням відповідним наказом керівника вищого навчального закладу (наукової установи) призначається науковий керівник зі складу наукових або науково-педагогічних працівників з науковим ступенем.

Науковий керівник аспіранта (ад'юнкта) здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта (ад'юнкта), контролює виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану аспіранта (ад'юнкта) і відповідає перед вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) за якісне та вчасне виконання обов'язків наукового керівника.

Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво (консультування), як правило, не більше п'яти здобувачів наукових ступенів, включаючи тих, які здобувають науковий ступінь доктора наук.

Науковий керівник, який є доктором філософії (кандидатом наук), може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями, як правило, не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

На здійснення наукового керівництва одного аспіранта (ад'юнкта) науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних годин навчального навантаження. Вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи), з урахуванням потреб аспіранта та ефективності роботи наукового керівника з підготовки докторів філософії, може відвести більше годин навчального навантаження керівникові за рахунок коштів вищого навчального закладу (наукової установи).

Рішенням вченої ради аспіранту (ад'юнкту) може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навантаження та обов'язків між ними.

IV. Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі)

26. Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджуються вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) для кожної спеціальності.

Протягом строку навчання в аспірантурі (ад'юнктурі) аспірант (ад'юнкт) зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та

педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення.

27. Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури (ад'юнктури) складаються з освітньої та наукової складових.

Навчальний план аспірантури (ад'юнктури) повинен містити перелік та обсяг навчальних дисциплін (30-60 кредитів ЄКТС) , послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури (ад'юнктури) є основою для формування аспірантом (ад'юнктом) індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури (ад'юнктури).

Індивідуальний навчальний план аспіранта (ад'юнкта) повинен містити перелік дисциплін вільного вибору аспіранта (ад'юнкта) в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС. При цьому аспіранти (ад'юнкти) мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, і які дотичні до тематики дисертаційного дослідження, за погодженням зі своїм науковим керівником та керівником відповідного факультету чи підрозділу.

Засвоєння аспірантами (ад'юнктами) навчальних дисциплін може відбуватися як на базі вищого навчального закладу (наукової установи), до якої зарахований аспірант (ад'юнкт), а також в рамках реалізації права на академічну мобільність - на базі інших вищих навчальних закладів (наукових установ).

Аспірант (ад'юнкт) має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за узгодженням зі своїм науковим керівником у порядку, який затверджується вченою радою.

Усі аспіранти (ад'юнкти), незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття (за заочною формою навчання – під час додаткової оплачуваної відпустки, передбаченої трудовим законодавством) і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта (ад'юнкта) та освітньо-науковою програмою аспірантури (ад'юнктури) вищого навчального закладу (наукової установи).

28. Освітньо-наукова програма аспірантури (ад'юнктури) вищого навчального закладу (наукової установи) має включати не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом (ад'юнктом) таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

1) здобути глибинні знання зі спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант (ад'юнкт) проводить дослідження, зокрема засвоїти основні концепції, розуміти теоретичні та практичні проблеми, історію розвитку та сучасний стан наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку (орієнтовний обсяг цієї освітньої складової становить не менше 12 кредитів ЄКТС);

2) оволодіти загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (орієнтовний обсяг цієї освітньої складової становить 4-6 кредитів ЄКТС);

3) набути універсальні навички дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або написання пропозицій на фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності тощо (орієнтовний обсяг цієї освітньої складової становить не менше 6 кредитів ЄКТС);

4) здобути мовні компетентності, достатні для представлення та обговорення своїх наукових результатів іноземною мовою (англійською або іншою, відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формах, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності (рекомендований обсяг цієї навчальної складової становить 6-8 кредитів).

Аспірант (ад'юнкт), який підтверджує рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право:

а) на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою аспірантури (ад'юнктури), як таких, що виконані у повному обсязі;

б) використати обсяг навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням з науковим керівником).

29. Вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи) має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом (ад'юнктом) до або поза аспірантурою (ад'юнктурою), або в інших вищих навчальних закладах (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою аспірантури (ад'юнктурою).

30. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії має бути самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань, або ж на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта (ад'юнкта) і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури (ад'юнктури).

31. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою вищого навчального

закладу чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Готовність аспіранта (ад'юнкта) та його дисертації до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників). Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом (ад'юнктом) його індивідуального навчального плану.

Особи, які здобувають ступінь доктора філософії, захищають дисертації, як правило, у постійно діючій спеціалізованій вченій раді з відповідної спеціальності, яка функціонує у вищому навчальному закладі (науковій установі), де здійснювалася підготовка аспіранта (ад'юнкта). Вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи) має право подати до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти документи для акредитації разової спеціалізованої вченої ради, або звернутися з відповідним клопотанням до іншого вищого навчального закладу (наукової установи), де функціонує постійно діюча спеціалізована вчена рада з відповідної спеціальності, акредитована відповідно до законодавства.

32. Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії за державним замовленням здійснюється виключно в аспірантурі (ад'юнктурі) за денною формою навчання.

Особам, зарахованим до аспірантури (ад'юнктури) на навчання за державним замовленням, стипендія призначається з дня їх зарахування.

33. Державне замовлення на підготовку здобувачів ступеня доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) за спеціальностями розподіляється на конкурсній основі між вищими навчальними закладами та науковими установами. До участі в конкурсі на розміщення державного замовлення допускаються лише вищі навчальні заклади та наукові установи, які на момент проведення конкурсу мають чинний сертифікат про акредитацію відповідної освітньо-наукової програми.

34. Кількість аспірантів (ад'юнктів), підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, та вартість такої підготовки визначається вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) з урахуванням ліцензійного обсягу, вказаного в ліцензії вищого навчального закладу (наукової установи), за якою він здійснює освітню діяльність на третьому рівні вищої освіти, та можливостей забезпечення кваліфікованого наукового керівництва та освітніх потреб аспірантів (ад'юнктів) за відповідною спеціальністю.

V. Здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою)

35. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою) у відповідному вищому навчальному закладі (науковій установі) без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці.

Такі особи прикріплюються строком до п'яти років до вищого навчального закладу (наукової установи), який має ліцензію на здійснення освітньої діяльності на третьому рівні вищої освіти за відповідною спеціальністю.

Здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою) передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану аспірантури (ад'юнктури) цього вищого навчального закладу (наукової установи) згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи прикріпленої особи.

Правила та процедури прикріплення до вищого навчального закладу (наукової установи) визначаються вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи).

36. Навчання на третьому рівні вищої освіти осіб, які прикріплені до вищого навчального закладу (наукової установи) для реалізації свого права здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою), а також їх наукове керівництво, здійснюється за кошти відповідного вищого навчального закладу (наукової установи).

Особи, прикріплені до вищого навчального закладу (наукової установи) з метою здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою), наділяються всіма правами і обов'язками, визначеними у розділі II цього Порядку.

37. У разі звільнення з роботи особа втрачає право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктурою) у відповідному вищому навчальному закладі (науковій установі) та має право:

продовжити свою підготовку для здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою у вищому навчальному закладі (науковій установі), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за умови прийняття відповідного рішення цим вищим навчальним закладом (науковою установою));

вступити до аспірантури (ад'юнктури) вищого навчального закладу (наукової установи) для здобуття відповідного ступеня за денною або заочною формою навчання і зарахування йому відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою.

VI. Підготовка здобувачів ступеня доктора наук у докторантурі

38. З метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їх результатів та/або для підготовки публікацій до захисту для здобуття наукового ступеня доктора наук особа має право вступити до докторантури вищого навчального закладу (наукової установи).

Протягом строку перебування в докторантурі докторант зобов'язаний захистити результати своїх наукових досягнень (дисертацію, або монографію, або наукову доповідь за сукупністю опублікованих статей) у спеціалізованій вченій раді.

Здобувач наукового ступеня доктора наук у дисертації (монографії, сукупності наукових робіт) повинен представити узагальнення самостійних досліджень стосовно актуальної наукової проблеми (групи проблем) у межах однієї або кількох

галузей знань, результати яких забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення, є достовірними та пройшли широку апробацію.

Перебування в докторантурі не є обов'язковою умовою для подання наукових досягнень до спеціалізованої вченої ради та подальшого їх публічного захисту для здобуття ступеня доктора наук.

39. Докторантура відкривається за рішенням вченої ради вищого навчального закладу (наукової установи), що затверджується наказом керівника, за умови наявності штатного працівника - доктора наук з відповідної спеціальності. Наявність підстав для відкриття докторантури перевіряється державним замовником під час проведення конкурсу на розміщення державного замовлення.

40. Прийом до докторантури або надання творчої відпустки здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною спеціальністю відповідно до вимог, що визначаються МОН.

До докторантури приймаються особи, які мають науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук), наукові здобутки та опубліковані праці з обраної спеціальності (зокрема публікації в закордонних реферованих журналах, індексованих в наукометричних базах, згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені, що визначені Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти та затверджені відповідно до закону) і які мають наукові результати, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації, монографії чи наукової доповіді за сукупністю статей.

41. Для вступу до докторантури, не менше ніж за два місяці до вступу, вступник подає кафедрі, відділу, лабораторії чи іншому структурному підрозділу вищого навчального закладу (наукової установи) розгорнуту пропозицію, в якій вказує план дослідницької роботи та/або об'єм наукової роботи, необхідної для підготовки результатів вже проведених досліджень до захисту. Протягом місяця з дня отримання документів від усіх вступників відповідний структурний підрозділ заслуховує їх наукові доповіді і шляхом голосування визначає можливість зарахування кожного вступника до докторантури та подає висновки на розгляд вченої ради.

Перелік та строк подання документів, необхідних для вступу до докторантури визначається в Правилах прийому до вищого навчального закладу (наукової установи) і повинен включати зокрема:

1) письмову характеристику наукової діяльності вступника, написану доктором наук, який є штатним науково-педагогічним або науковим працівником відповідного вищого навчального закладу (наукової установи), зі згодою бути науковим консультантом, в разі його вступу до докторантури;

2) копію диплома доктора філософії (або кандидата наук).

Особа, яка подає для вступу до докторантури диплом, що виданий іноземним вищим навчальним закладом, допускається до вступу нарівні з іншими вступниками у разі позитивного рішення вченої ради відповідного вищого навчального закладу (наукової установи) про визнання його диплома. В іншому випадку вчена рада

повинна надати вступнику обґрунтоване пояснення причин відмови у такому визнанні.

42. Прийом до докторантури вищого духовного навчального закладу здійснюється з урахуванням положень його статуту (положення), зареєстрованого у встановленому законодавством порядку.

43. Вчена рада вищого навчального закладу (наукової установи) в місячний строк розглядає висновки кафедри, відділу, лабораторії щодо кожного вступника і приймає рішення про його зарахування до докторантури та у відповідності до наданої характеристики наукової діяльності вступника призначає докторанту наукового консультанта з числа штатних науково-педагогічних або наукових працівників відповідного вищого навчального закладу (наукової установи) із ступенем доктора наук з відповідної спеціальності. Рішення вченої ради затверджується і оформляється наказом керівника вищого навчального закладу (наукової установи).

На здійснення наукового консультування відводиться щороку 50 академічних годин навантаження на одного докторанта. Науковий консультант може здійснювати підготовку лише одного докторанта.

44. Державне замовлення на підготовку здобувача наукового ступеня доктора наук в докторантурі за спеціальностями розподіляється на конкурсній основі між вищими навчальними закладами та науковими установами, у яких діють спеціалізовані вчені ради з відповідних спеціальностей, що акредитовані Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Інформація про розподіл державного замовлення оприлюднюється на офіційному сайті МОН та сайтах вищих навчальних закладів (наукових установ), що отримали державне замовлення на підготовку здобувачів наукового ступеня доктора наук.

Особам, зарахованим до докторантури для підготовки за державним замовленням, стипендія призначається з дня їх зарахування.

Особи, які в минулому успішно вступили до докторантури для підготовки за державним замовленням, правом повторного вступу до докторантури для підготовки за державним замовленням не користуються.

45. Готовність докторанта та його дисертації (монографії, наукової доповіді за сукупністю статей) до захисту визначається науковим консультантом.

Атестація докторанта здійснюється акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти постійно діючою спеціалізованою вченою радою, якщо така функціонує у вищому навчальному закладі (науковій установі) з відповідної спеціальності. Атестацію докторанта може здійснювати постійно діюча спеціалізована вчена рада іншого вищого навчального закладу (наукової установи) за клопотанням вищого навчального закладу (наукової установи), що здійснював підготовку здобувача, або за заявою здобувача.

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від _____ 20__ р. № _____

ПЕРЕЛІК

постанов Кабінету Міністрів України, що втрачають чинність з 1 січня 2019 року

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 01 березня 1999 р. № 309 «Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» (Офіційний вісник України, 1999 р., № 9, код акту 6997/1999).

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 р. № 960 «Про внесення доповнення до постанови Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. № 309» (Офіційний вісник України, 2000 р., № 24, ст. 1012).

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2004 р. № 1124 «Про внесення змін до пунктів 71 і 72 Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» (Офіційний вісник України, 2004 р., № 35, ст. 2338).

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 02 березня 2010 р. № 254 «Про внесення змін до Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 17, ст. 780).

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 липня 2010 р. № 642 «Про внесення змін до Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 57, ст. 1959).

6. Пункт 2 Змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2011 р. № 955 (Офіційний вісник України, 2011 р., № 70, ст. 2649).

7. Пункт 14 Змін, що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 7 серпня 2013 р. № 538 (Офіційний вісник України, 2013 р., № 63, ст. 2283).